

Gezondheid Utrechtse volwassenen

Gemeente Utrecht

2014



De Volksgezondheidsmonitor Utrecht (VMU) geeft inzicht in de gezondheidssituatie van Utrechters en factoren die daarop van invloed zijn. Deze factsheet is onderdeel van de VMU 2014 en geeft een beknopt overzicht van belangrijke indicatoren voor Utrechtse volwassenen (19 jaar en ouder). De indicatoren worden zoveel als mogelijk vergeleken met de andere grote steden en met de VMU 2010.

Zie voor een toelichting op de vergelijkingen en de indicatoren de laatste pagina.

Demografie

322.000 inwoners op 1-1-2013 ↗, 21% 0-18 jaar →, 69% 19-64 jaar →, 10% 65 jaar en ouder →, 30% allochtone achtergrond →, 24% laag opgeleid ↘, 168.245 huishoudens 2013 ↗, 55% alleenstaanden →, 5% eenoudergezinnen →

Lichamelijke en psychische gezondheid

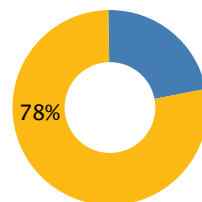
Levensverwachting

79,6 jaar
Levensverwachting bij geboorte ↗

67,3 jaar
Levensverwachting in goed ervaren gezondheid ↗

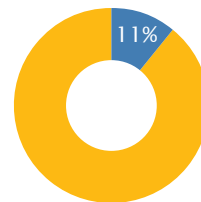
44,1 jaar
Levensverwachting zonder aandoeningen

Ervaren gezondheid



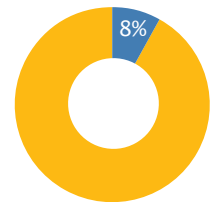
78% (Zeer) goed ervaren gezondheid ↗

Regie eigen leven



11% Onvoldoende regie eigen leven ↗

Psychische problemen



8% Hoog risico op psychische problemen ↘ ↗

Meest voorkomende chronische aandoeningen

26%
Overspannenheid, nervositeit of stress ↗

18%
Migraine = ↗

15%
Hoge bloeddruk ↓ →

11%
Gewrichtsslijtage ↓ →

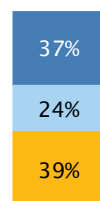
11%
Depressie ↗

10%
Aandoening nek of schouder = →

10%
Aandoening rug ↓ →

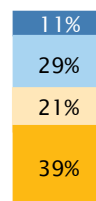
9%
Astma/COPD = →

Chronische aandoeningen



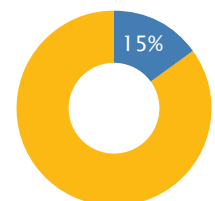
37% 2 of meer chronische aandoeningen ↗
24% 1 chronische aandoening
39% Geen chronische aandoening

Ervaren belemmeringen



11% Zwaar belemmerd = ↗
29% Licht belemmerd
21% Niet belemmerd
39% Geen chronische aandoening

Beperkingen

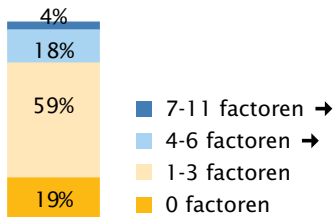


15% 1 of meer beperking(en) zicht, gehoor, mobiliteit ↓

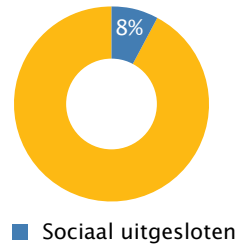


Meervoudige problematiek

Stapelning van problemen en risico's

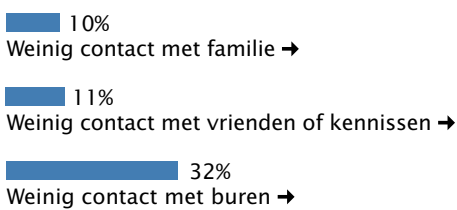


Sociale uitsluiting

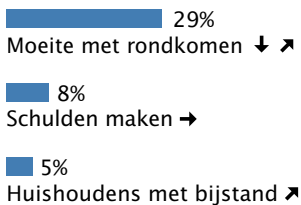


Sociaal-maatschappelijke participatie

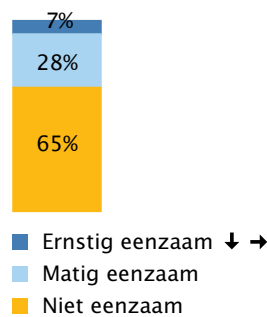
Sociale contacten



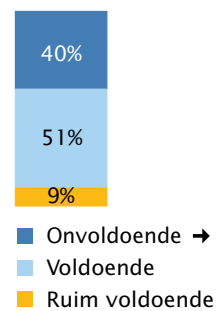
Financiële situatie



Eenzaamheid



Sociale cohesie in de buurt

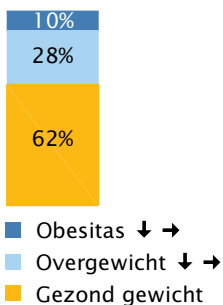


Dagbesteding

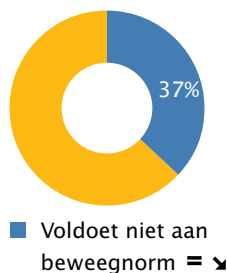


Leefstijl: overgewicht, beweging, voeding, alcohol, roken en drugs

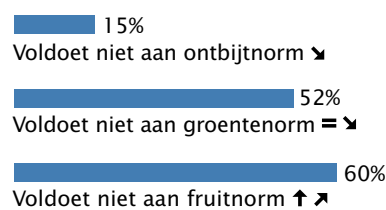
Overgewicht



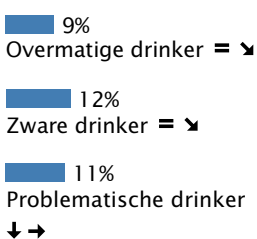
Beweegnorm



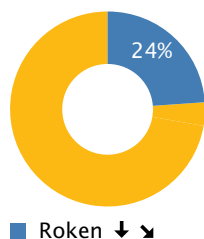
Voedingsnormen



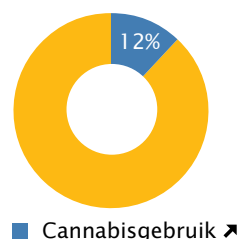
Alcoholgebruik



Roken

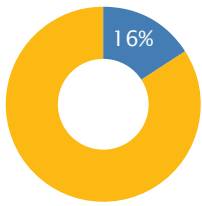


Drugsgebruik



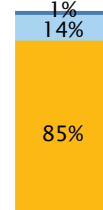
Zorg

Ziektekostenverzekering



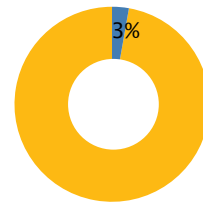
Alleen basisziektenkostenverzekering →

Mantelzorg



Zwaar belaste mantelzorger →
Niet of licht belaste mantelzorger
Geen mantelzorger

Zorg aan huis



Thuiszorg →

Eerstelijnszorg

Contact huisarts = → 73%

Contact tandarts → 73%

Contact tandarts → 73%

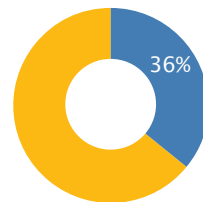
Contact paramedici → 30%

Contact paramedici → 30%

Contact geestelijke gezondheidszorg of maatschappelijk werk → 12%

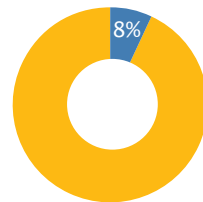
Contact geestelijke gezondheidszorg of maatschappelijk werk → 12%

Tweede- en derde lijnszorg



Contact medisch specialist in het ziekenhuis →

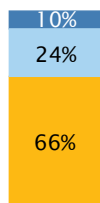
Tweede- en derde lijnszorg



Contact specialistische geestelijke gezondheidszorg →

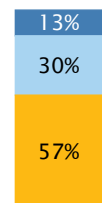
Fysieke leefomgeving

Tevredenheid woning



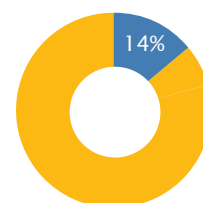
Onvoldoende
Voldoende
Ruim voldoende = →

Tevredenheid woonomgeving



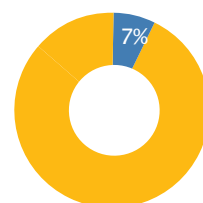
Onvoldoende
Voldoende
Ruim voldoende = →

Ervaren geluidshinder



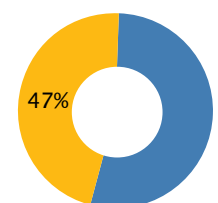
Ernstige geluidshinder door wegverkeer →

Ervaren geluidshinder



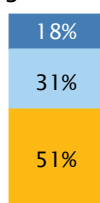
Ernstige geluidshinder door burens →

Tevredenheid verkeersveiligheid



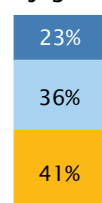
Tevreden met verkeersveiligheid in de buurt →

Tevredenheid gebruiksgroen



Onvoldoende
Voldoende
Ruim voldoende →

Tevredenheid kijkgroen



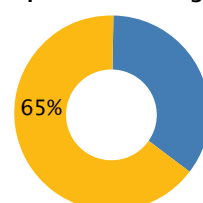
Onvoldoende
Voldoende
Ruim voldoende →

Beschikbaar groen

4.575 m² gebruiksgroen per 1000 inwoners

24.703 m² kijkgroen per 1000 inwoners

Tevredenheid sportvoorzieningen



Tevreden met sportvoorzieningen in de buurt →

Vergelijkingen

Indien mogelijk worden gegevens van Utrecht vergeleken met:

- ▶ de andere grote steden (G4): ↑ hoger ↓ lager = gelijk
- ▶ de gegevens uit de Volksgezondheidsmonitor 2010: ↗ toename ↘ afname → gelijk

Toelichting indicatoren

Allotchtone achtergrond; alleenstaanden; eenoudergezinnen:

Betreft Utrechtse van 19 jaar en ouder.

Laagopgeleid: Betreft Utrechtse van 19 jaar en ouder met hoogst behaald opleidingsniveau lager onderwijs, MAVO of LBO.

Levensverwachting: Gemiddelde levensverwachting over de periode 2005-2008.

Regie over het eigen leven: Gemeten met de Sense of Mastery Scale van Pearlin et al. (7 items), zoals 'Ik heb weinig controle over de dingen die me overkomen' en 'Ik kan ongeveer alles als ik m'n zinnen erop gezet heb'.

Psychische problemen: Gemeten met de Kessler Psychological Distress Scale (10 items), zoals 'Hoe vaak voelde u zich hopeloos?' en 'Hoe vaak voelde u zich somber of depressief?', in de afgelopen 4 weken.

Chronische aandoeningen: Zelfgerapporteerde lichamelijke en/of psychische aandoeningen (wel/niet onder behandeling van arts).

Ervaren belemmeringen: Belemmerd door een lichamelijke of psychische aandoening bij het uitvoeren van dagelijkse bezigheden.

Beperkingen: Gemeten met de OESO schaal bestaande uit 7 vragen op het gebied van zicht, gehoor en bewegen.

Stapel van problemen en risico's: Factoren beslaan lichamelijke gezondheid, psychosociale gezondheid, regie eigen leven, zorg, voeding en beweging, middelengebruik, fysieke omgeving, sociale contacten, dagbesteding, financiële situatie en opleiding.

Sociale uitsluiting: Gebaseerd op sociale participatie, materiële deprivatie, toegang tot sociale grondrechten en normatieve integratie. Een persoon is sociaal uitgesloten als hij of zij op meerdere dimensies uitgesloten is.

Eenzaamheid: Gemeten met de eenzaamheidsschaal van De Jong Gierveld (11 items), zoals 'Ik mis een goede vriend of vriendin' en 'Wanneer ik daar behoefte aan heb, kan ik altijd bij mijn vrienden terecht'.

Sociale contacten: Een persoon heeft weinig contact met familie, vrienden of burens als er minder dan 2 keer per maand contact is.

Sociale cohesie in de buurt: Gemeten met 5 uitspraken, zoals 'De mensen in deze buurt kennen elkaar niet zo goed' en 'De mensen in deze buurt gaan op een prettige manier met elkaar om'.

Dagbesteding: Betreft Utrechtse in de (productieve) leeftijd van 19-64 jaar.

Overgewicht: Berekend op basis van zelfgerapporteerde lengte en gewicht: overgewicht als $25 < \text{BMI} \leq 30$; obesitas als $\text{BMI} > 30$.

Beweegnorm: Minstens een half uur matig tot intensief bewegen op ten minste 5 dagen van de week.

Ontbijtnorm: Ontbijten op minimaal 5 dagen per week.

Groentennorm: Gemiddeld 200 gram groente/rauwkost per dag op minimaal 5 dagen per week.

Fruitnorm: Gemiddeld 2 stuks fruit/vruchtensap per dag, waarbij slechts 1 stuk fruit wordt vervangen door vruchtensap.

Overmatige drinker: Bij mannen meer dan 21 glazen per week (gemiddeld meer dan 3 per dag) en bij vrouwen meer dan 14 glazen per week (gemiddeld meer dan 2 per dag).

Zware drinker: Voor mannen wekelijks minimaal 6 of meer glazen alcohol op één dag, voor vrouwen wekelijks 4 of meer glazen alcohol op één dag in de afgelopen 6 maanden.

Problematische drinker: Gemeten met de schaal van Candel bestaande uit 6 vragen, zoals 'Heeft u wel eens behoefte gehad om minder te drinken?' en 'Heeft u wel eens geprobeerd te stoppen met drinken zonder dat dit lukte?'.

Cannabisgebruik: Hasj, marihuana of wiet gebruikt. Gemeten bij 19-64 jarigen.

Contact paramedici: Contact met diëtist, ergotherapeut, fysiotherapeut, logopedist of oefentherapeut.

Contact met specialistische geestelijke gezondheidszorg: Psychiatrische en/of verslavingszorg ontvangen in 2011.

Ervaren geluidshinder: Gemeten bij 19-54 jarigen in de gezondheidsspeiling 2010.

Gebruiksgroen: Groen waar je kunt recreëren, zoals een park.

Kijkgroen: Groen tussen huizen in, waar je niet kunt recreëren, zoals een plantsoen.

Alle indicatoren zijn van toepassing op het jaar 2012, tenzij een ander jaar is vermeld.

Bij de volgende indicatoren is gevraagd naar de voorafgaande 12 maanden: Chronische aandoeningen, moeite met rondkomen, overmatige drinker, problematische drinker, cannabisgebruik, mantelzorg, contact huisarts, contact tandarts, contact paramedici, contact geestelijke gezondheidszorg of maatschappelijk werk, thuiszorg.

De tevredenheid over de woning, woonomgeving en het groen is bepaald aan de hand van rapportcijfers: Onvoldoende is rapportcijfer 5 of lager, voldoende is rapportcijfer 6 of 7, ruim voldoende is rapportcijfer 8 of hoger.

Bronnen

Gezondheidspeiling 2010 en 2012, Gemeente Utrecht Volksgezondheid; Psychiatrisch Casus Register Midden Nederland (PCR-MN) 2011; Inwonersenquête 2012, Onderzoek, Interne bedrijven Gemeente Utrecht; Bevolkingsbestand 2013, Gemeente Utrecht.

Meer weten? Utrecht.nl/vmu

Uitgave Februari 2014 Gemeente Utrecht Volksgezondheid – 030-286 3220 - epidemiologie@utrecht.nl

Vormgeving Kris Kras Design, Utrecht